

ŐSZI KOSZORÚ

BOŠKO IVKOV

1.

SZEPTEMBER

lám a kora őszi szélben még meztelen gyermektestek
[csillanása
a nap bársony-ujja buja leánymelleket simogat
lecsorog ajkukról a késői nyár
amott eszelős pacstírták fúrják magukat a fénybe
de már
itt örvénylik a szeptember
mondom

hol
a piros szömörce
és a nevetés

Boško Ivkov újvidéki költő, elbeszélő, esszéíró, irodalomkritikus 1942-ben született Stapanon. Az elmúlt másfél évtizedben szerkesztője volt a *Pokret* és a *Polja* folyóiratoknak, valamint az *Index*nek, a vajdasági egyetemi hallgatók lapjának. Most a „Radivoj Čirpanov” Munkásegyletem irodalmi kiadványainak szerkesztője és a Zomborban megjelenő *Dometi* kulturális folyóirat főszerkesztője. Több antológiát és szöveggyűjteményt állított össze. 1969-ben jelent meg első elbeszéléskötete *Likovi koji se ruše* (Rombadóló hősök) címen, majd 1974-ben *Doreći more* (Kimondani a tengert) című esszéisztikus prózát tartalmazó kötete. Befejezett kéziratok regénye van, és még ebben az évben kritikáinak és esszéinek kötete is megjelenik.

Itt megjelenő versciklusát Drainac-díjjal jutalmazták.

elfojtott májusi illatok terjengése az emlékezetben
 levél-érintő felhők úsznak át a déli nyárba
 nyirkos tenyerű
 szétvetett combú nők
 s amíg a felesleges túlérett gyümölcsök tompa hullása

[halkul]

szeptember suttogom szeptember

hova tűnt
 a kék
 derű

már csak az emlékezet-csapdosó füvek suhogása
 fecskeszárnyak suhanásától fény-sátrak omlanak
 mögöttem riadt madarak közelítik a feledést
 a sehol-sohát
 s míg letörlöm a csók-emlékeket
 hóbortosan magamhoz vonom a cseresznyevirágot
 a kék szeptember legyezőjét

a távolban
 süllyedő
 tengerek

szomorú patak sodorja az egykor-parázs-szavak üszkét
 nos halottak bársony-haja volt fészke estéli álmomnak
 a nyár bezárja zöld ajtóit eloltja a virágokat
 a sóvárgó lányok érintését letörli a levelekről
 a kaszálórétről
 és már minden minden szeptember

sárba
 hulló
 hangfoszlányok

a fények még hűvösen csillognak távoli gyermekkorként
 verssorok harsogása
 miként a rettenet éjén vonuló kocsik kerekeinek jajgatása
 a kéziratban már ismét a napot idézném
 feltámasztva a júliust
 de magamban elismerem
 igen ez már az ősz

szemek
a
hamuból

a nap megfeszül az általunk nem érzékelt világok között
halk fatörzsek készülnek a rézszínű halálra
még fellobbannak a lángok a fanyarkás szagú tűzhelyekben
rettegés füstje gomolyog
szürke esőzuhatag és sötétülő ködfüggöny
az emlékezés pirkadó fényeiben
sár-szemű sóvárgás
megtört hang ismétli
szeptember szeptember

2.

IDŐ-ZUHATAG

távoli tengerek felett
emlékeiddel lélegző éjszakák
sötét tollú madarak vijjogása
sápadt-reszkető arcok
vérző szíved gyűrűjében
a már nem emlékezők inda-sűrű álma
a múltba tekintesz
halottaid
mellkasodból éneklik
a fájdalom kórusát
véres ablakok hullnak alá
s a felriadt alvó eszeveszetten kérdi
hol vagyunk
s mi alábukunk az időben
jéghideg csillagok
vak-tátongó úruhatagában

3.

ÖRÖKKÖN

a világegyetem sötét kráterén át
 a nyitott ablakon át
 a kavargó éjszakában
 jámbor-szelíd álomra készülök
 a magány rettenetében
 meglebben a függöny
 miként a holtak imbolygó lelke

lényem ebben az órában
 az elmúltakéval egyesül

pontosabban
 én már évszázadok óta halott vagyok
 s most csak megfeszülten emlékezem
 egykori voltomra

az asztali lámpa meddő fényében
 lobog a térdemre vetett papír
 melyre görcsösen írok
 egykori vérem piros fényjeivel
 míg mellettem az ágyon
 a nő mélyen alszik
 születendő gyermekével
 az öröklétet lélegezve

4.

DERŰS VASÁRNAPOK

csillog a nap a szemgolyón
 ünnepélyes vasárnap derűs levegője
 fürösztü a világot
 gyermekarcként ragyog a nyárfa hánca
 illatos virág-vér szívódik fel
 a hajszálereken

szilvafa ága
hajlik ablakomra
az alsó rostok
pokol-mélységből
is bátran feljutnak
a virágok szívéig
a szőlőinda-tarisznyás madarak röptéig
lengve az égig
a világ hanyatt-hátán menekül
majd elterül a vasárnap enyhében
napozgat
én pedig írok
írok nem törődve azzal
hogy a valóság kicsúszik tenyeremből
szétszóródó fénysávok a kéziraton
az ágak bársony-meleg árnyéka
visszahúzódó növény-lelkek csillanása
a sorok közt bujkáló madarak
hamuszürke-szomorú gerlicék
kék-üzenetű galambok
kihangsúlyozzák a vasárnapot
minden kellemes már mögöttem van
hosszú combú lányok a selymes augusztusi fűben
bor a vérben
vidám emlékezés a jövőre
az előtttem álló szép napokat
sűrűn beindázza ceruzám
mint falvakat a hóförgeteg
világot a fehér hang
fények jelzik az én tartós némaságom
a szálfegyenes törzs megroppanását
mert nagy az ára-tanulása a felnövésnek
elhalkult bennem harag s vágy
szelíd szándékaim már isten-közelben
tárgyilagos szavaimban
immár nincs hazugság
senkit meg nem váltok
senkit el nem árulok
enyhe vasárnapok fénylenek a versben
s én méltóságteljesen állíthatom

a nap megmentett világa
lélegzik helyettem
az egyszerű igazságok magátólértetődöttségét megfejtve
szólok én
bal halántékkal az élet
a jobbal a halál felé fordulva

5.

ÉJNEK IDEJÉN

akác gyökerének
eperfa törzsének
bodzafa virágának
tehén tőgyének
kos májának
nyelvén mondom én hogy
meghalok

előtte
föld-dübörgő szavakkal szólok
a halál nyelvén
zavaros fények köröznek
haragom felett
csodálkozva
hogy a kézírathoz menekülnék

hiába jegyzem hamu-rovátkákkal
az álmodozó holdfény-süketséget
hogy a jegenyék még karcsúan ringnak a szélben
mint emlékeinkben a gyermekkor

hulló levélszőnyegként befed az élettelen unalom
a furcsa didergő némaság
valami súlyos egyedüllét vont a szemem
miként az árvíz lepi el a földeket
fagyosan melegítenek az üres szavak
fájdalmasan jóleső a látás elkalandozása
a denevér-órákban

bagolyként éberem
a boszorkányok vámpírok szellemek idő-tartományában
a földosztó álmom sűrűjében

éjjel a szobámban szó-tetekem pislákolnak
fényt vetve az elfeledett kínok világegyetemére
s csak hajnalban alusznak ki
lassan végre alszom-álmodom én is
míg a halottak
hajnali kísértet- és valósággömbökkel labdáznak

elfáradva a halálfélelemtől
az öröklét ígéretével
lubickolok az álomban
de már kocsis csördít ostorával
biztava a lobogó sörényű lovakat

valahogy álmosít a fák lélegzése
a határban ébredező virágok tánca
a kelet felé forduló kalászosok hajladozása
friss tehéntej fröccsen a kék reggelen
kék reggel köd-fürtökben
az álmatlanok lélek-örvényében

az éppen kisült kenyér ropogós pirossága
de én alszom
az elhunytak és az éppen születendők között
már halottan
de sehogy sem hiszem hogy meghalok

hiába remegtet az elmúlás
hiába zuhanok tehetetlenül az űrben
sár-súlyosan a félelemtől
eső
szó
nem moshatja le a szégyent
de már virrad a halánték-vidék
tüzes leányváll érint szemérmetlenül
búza parázslík a napon
a virrasztás-lucskos-meleg gondolatokat

hús harmatcseppek fürösztik
asszonyhaj simítja le homlokomról
az éj sötétjét

a fényektől elborítva
belöködöm az ébredező élet zsvájába
örök-mosollyal egyenletesen lélegzem
álmom a múlt ösvényeiről is
szemmel tartja a jövőt

SINKOVITS Péter fordítása